

Коротєєва В. В.,

аспірант кафедри світової літератури та культури імені професора О. Мішукова
Херсонського державного університету

МІФОЛОГЕМА ВОДИ В ЛІРИЦІ А. ТАРКОВСЬКОГО ТА В. СТУСА

Анотація. У статті в компаративному аспекті досліджуються особливості художньої передачі міфологеми води в ліриці А. Тарковського та В. Стуса, специфіка її трактування. Висвітлюється значення й роль міфологеми води в створеній А. Тарковським і В. Стусом міфопоетичній картині світу, розглядається інтерпретація образів водної стихії в художніх текстах російського та українського поетів другої половини ХХ ст., визначається характер переосмислення й трансформації цієї міфологеми як однієї з універсальних міфоструктур лірики митців.

Ключові слова: міфологема, вода, міфопоетична картина світу.

Постановка проблеми. У контексті українського літературознавства й віднайдення його нових парадигм набуває актуальності всебічне вивчення літератури ХХ ст., у тому числі вивчення літератури цього періоду з позиції компаративного аналізу, що сприятиме проведенню типологічних паралелей між представниками різних світових літератур та дасть змогу осягнути творчість митців, її місце й роль у світовому літературному процесі з нових позицій.

Основою художньої картини світу Арсенія Тарковського та Василя Стуса, як і багатьох інших митців ХХ ст., є міфопоетична парадигма, глибоко закорінена в особливе світовідчуття. Саме виявлення й розкриття основних констант індивідуально-авторської міфології з обов'язковим урахуванням специфіки їх вираження та взаємодії може стати ключем до розуміння своєрідної авторської концепції буття.

Міфологема води як один із першоелементів буття, що характеризується багатогранністю семантики, є важливою константою міфопоетичної картини світу А. Тарковського та В. Стуса. У поетичному доробку поетів елементи водної стихії візуалізуються в різних іпостасях, специфіка їх реалізації визначається використанням як традиційної фольклорної образності, так і індивідуально-авторської інтерпретації, зумовленої особливостями авторської концепції буття.

Метою статті є розкриття особливостей функціонування семантичного поля міфологеми води, дослідження її реалізації в поетичних текстах А. Тарковського та В. Стуса в компаративному аспекті.

Виклад основного матеріалу. Дослідженню власне міфосемантики водної стихії в художніх текстах присвячено невелику кількість наукових студій. Найбільш фундаментальною серед них справедливо вважається праця «Вода та уявлення» Г. Башляра. Учений обґрунтовує дефініцію поняття «матеріальна уява», робить спробу довести наявність зворотного зв'язку між уявою та художніми образами: не лише образи зумовлюються уявою, зокрема «уявою матеріальною» – такою, що живиться чи базується на природній стихії, а й образи стихії (зокрема, води), стаючи частиною культурного комплексу, отримують додаткові естетичні та функціональні характеристики

ки, розвиваючи можливості для більш різноманітного творення уявою нових метафоричних перенесень [1].

Г. Башляр подає власну філософсько-поетичну класифікацію різноманітних втілень водної іпостасі в художніх текстах. Він виділяє прозору, небесну й рухому, сплячу та мертву, глибоку, материнську й жіночу, прісну та солону, чисту й неприборкану воду. Не залишається поза його увагою також поєднання води з іншими стихіями.

Семантичне поле міфологеми води в ліриці А. Тарковського та В. Стуса розширюють своєю семантикою образи річки, джерела, ставу, моря (океану), криниці, дощу, снігу, криги, сльози, роси. Характерне використання цих образів у назвах поезій: «Под сердцем травы тяжелеют росинки», «Мне снится какое-то море...», «Ардон», «Мартовский снег», «По льду, по снегу, по жасмину», «Дождь», «Река Сугакля уходит в камыш» А. Тарковського, «І джерело, напругле і круте...», «Як крига, падає навкруг...», «Я там сидів, де трьох річок вода...», «Наснився син і море, і лагуни», «Калатала Десна – і на воду вода набігала...», «Нехай сьогодні буде дощ...», «Розспіваний сніг, розлінований лижами, ранній...» В. Стуса. Висока частотність звертання до цих образів, а також оприявлення їх у просторі оніричних візій свідчать про особливе місце водної символіки в аксіологічній системі митців. У ліриці поетів амбівалентна міфологема води набуває численних конотацій і варіацій, спостерігається поділ води на «живу» (рухома вода, наділена цілющими властивостями) і «мертву» (стояча вода, крига), небесну (дощ, сніг) і земну (річка, став, море).

Міфологема води є за своєю семантикою нейтральною, у значенні не обмеженою конкретним міфологічним сюжетом чи образом, при цьому позначається глибокою архетипічною закоріненістю в підсвідомості. Архетипічність цієї міфологеми, численна інтерпретація її у фольклорних текстах дає змогу авторам, використавши значення традиційного стрижневого символічного поля, розширити його власною індивідуально-авторською інтерпретацією в контексті власної художньо-філософської концепції буття. Репрезентація образів водної стихії в поезіях із виразними філософськими мотивами є найчастішою (наприклад, у поезіях «Мне снится какое-то море» А. Тарковського, «Я там сидів, де трьох річок вода...» В. Стуса).

Традиційно вода – це джерело життя, одна з основних стихій Всесвіту, символ животворної матерії, жіночого начала в природі. Основні її грані – життя й здоров'я, очищення та кохання. Також вода виступає посередником між двома світами (живих і мертвих), засобом для розкриття майбутнього [8, с. 66]. На думку К. Юнга, вода є найчастіше вживаним символом несвідомого. Мислитель говорив: «Вода – це не прийом метафоричного мовлення, а життєвий символ душі, яка перебуває в п'яті» [7, с. 108].

Міфосемантика образу води в ліриці А. Тарковського та В. Стуса невіддільно пов'язується з актом творіння, як у глобальному плані (вода є однією з найважливіших констант сві-

тобудови їхнього міфосвіту), так і в більш конкретному (обидва митці неодноразово пов'язують акт поетичної творчості з акваічними образами). Для обох надзвичайно важливим є визначення місця людини у Всесвіті, взаємодія її зі світом у всіх його проявах. Поезію А. Тарковського «Посередині мира» можна розглядати як своєрідний код до художньо-філософської системи його світосприйняття. Ця система характеризується антропоцентричністю, проте помітне місце в ній належить також міфологеми води. В аналізованій поезії семантика міфологеми води віддаляється від традиційного трактування моря як вододілу, перешкоди. Всесвіт А. Тарковського є гармонійним і збалансованим, його картина світу структурована низкою міфопоетичних опозицій, людина в цьому світі метафорично уподібнюється до моря, що сполучає ці опозиції; це міст, який поєднує два космоси: «Я человек, я посередине мира, / За мною мириады инфузорий, / передо мною мириады звезд. / Я между ними лег во весь свой рост – / Два берега связующее море, / Два космоса соединивший мост» [5, с. 172]. Суголосність звучання відзначається також поезія «Сократ», ліричний герой якої стверджує: «Я плоть от вашей плоти, высота / Всех гор земных и глубина морская» [5, с. 82].

До особливостей поетичного світу В. Стуса також належить наявність розгалуженого спектра бінарних опозицій, наслідком антитетичного світосприйняття стає виявлення автором дуалістичного ставлення до багатьох явищ дійсності. Всесвіт В. Стуса, на противагу Всесвіту А. Тарковського, є більш хаотичним, його поезії просякнуті атмосферою наднасиченої реальності, психічний стан ліричного героя В. Стуса часто можна охарактеризувати як надміру емоційний, межовий, стан афекту. Із цього постає й амбівалентне сприйняття міфологеми води в різних поезіях, що виявляється в крайній, полярно протилежній опозиції «життя – смерть». Показовою є поезія «Попереду нарешті порожнеча», вміщена до збірки «Веселий цвинтар», у якій світ репрезентовано в образі води, проте води «неживої», про що свідчить апофатичне утвердження його сутності. Автор заперечує будь-які фізичні властивості: «А білий світ – без кольору і звуку, / ні форми, ні ваги, ані смаку – / розлився безберегою водою» [9]. Рецепція води як смерті утверджується в останніх рядках вірша, вода постає смертоносною субстанцією: «Цей бенкет смерті в образі життя / щасливо відстрашує і врочить: / устромиш ногу в воду – і помреш» [9].

У поезіях А. Тарковського вода також набуває амбівалентного звучання, може пов'язуватись як зі смертю, так і з безсмертям. Ідея безсмертя, що його дарує саме водна стихія, актуалізується у вірші «Жизнь, жизнь»: «<...> Не надо / Боятся смерти ни в семнадцать лет, / Ни в семьдесят. Есть только явь и свет, / Ни тьмы, ни смерти нет на этом свете. / Мы все уже на берегу морском, / И я из тех, кто выбирает сети, / Когда идет бессмертье косяком» [5, с. 242]. Образ риби в цій поезії не експліковано, однак він відтворюється з контексту. Таке взаємонакладання образів можливе за рахунок того, що традиційно риба, як і вода, символізує життя, очищення, здоров'я й плодючість [8, с. 230]; при цьому риби також мають відношення до потойбіччя, виступаючи в народній традиції посередниками між живими та мертвими [8, с. 231].

Поява образу риби і в А. Тарковського, і у В. Стуса корелює також із темою творця й творіння, поета та його поезії. У творчості А. Тарковського цей образ з'являється в сповненому життєствердного пафосу вірші «Малютка-жизнь»: «Я жизнь люблю и умереть боюсь. / Взглянули бы, как я под током бьюсь

/ И гнусь, как язь в руках у рыболова, / Когда я перевоплощаюсь в слово. / Но я не рыба и не рыболов» [5, с. 173]. У поезії «Нахилиюсь у тиши над віршем...» В. Стуса слово (а в загальному плані вірш, поезія) виступає для ліричного героя аксіологічно важливою константою, жаданою й «викоханою в любові», що знаходить своє вираження в образах зорі та риби, репрезентантах крайніх точок бінарної опозиції «верх – низ»: «Хай на очі впаде золотаве / Слово. Ніби зоря, упаде. / З хвили скинеться і плавниками / в груди вдарить і в горло ввійде» [2, с. 300].

Ключовою стає тема поета та його творчості також у поезії А. Тарковського «Макферсон». Автор звертається до образу легендарного кельтського барда Оссіана, поетики буремної шотландської природи. Проте образи водної стихії є не просто тлом для підсилення емоційного стану ліричного героя, а власне однією із субстанцій, які зумовлюють пісню Оссіана: «Над гранитом Шотландии стелется белый туман, / И прибой нарастает, и синий огонь вдохновенья / Заливает слепые глаза, и поет Оссіан / Над кремневой землей отраженные в тучах сраженья» [6, с. 27]. Ключового значення набуває синтез води та вогню, реалізація семантики потенціалу субстанції як першоджерела художньої творчості. За стародавніми міфологічними уявленнями саме зі шлюбу вогню й води з'явився весь видимий світ; у міфопоетичному світі А. Тарковського синтез води та вогню є каталізатором акту творіння поезії.

Важливою функцією міфологеми води в міфопоетичній картині світу В. Стуса є очищення, оновлення, змивання гріхів. Г. Башляр стверджує: «Одним із характерних різновидів уявлень про очищення, нав'язаних чистою водою, є уявлення про відродження, яке вселяє вода свіжа. <...> У воду занурюються, щоб відродитися, омолоджуючись» [1, с. 201]. Так, міфологема води сакралізується в поезії «Даруйте радощі мої...» В. Стуса, ліричний герой якої очищується духовно, що можна розцінювати як рух вертикально міфопоетичної картини світу: «Пробудь же завжди молодим, / пробудь же молодим, / в святому літеплі води / ти сам стаєш святым» [9]. Г. Башляр переконаний: «Шляхом очищення причащаються певної сили: живильної, здатної відроджувати, полівалентної» [1, с. 200]. У ліриці А. Тарковського відтінків очисної семантики набуває вода «небесна» – дощова, підсилена специфічною кореляцією образу дощу з образом сліз, який традиційно пов'язується з мотивами катарсичного очищення. Наприклад, у поезіях, що належать до інтимної лірики: «Ночной дождь» («Как слезы, капли дождевые / Светились на лице твоём...») [5, с. 36] та «С утра я тебя дождался вчера» («И дождь, и особенно поздний час, / И капли бегут по холодным ветвям. / Ни словом унять, ни платком утереть...») [5, с. 55]).

У ліриці А. Тарковського й В. Стуса серед інших акваобразів велика частка належить образам морської води. Г. Башляр писав: «Морська вода – вода нелюдська, вона не виконує найпершого обов'язку будь-якої шанованої стихії, що полягає в безпосередньому служінні людям» [1, с. 213]. Митцями ж морська стихія інтерпретується по-різному, широкий спектр її репрезентації, розгалуженість семантичного та функціонального поля дозволяє говорити про виокремлення в полі міфологеми води власне конкретної міфологеми моря. Дуже часто саме море в обох митців пов'язується з оніричним простором, у якому може набувати амбівалентної конотації (наприклад, у поезіях «Мне снится какое-то море» А. Тарковського та «Наснився син, і море, і лагуни...» В. Стуса).

У згаданому вірші А. Тарковського море виступає стихією ворожою, «водою нелюдською», як зазначав Г. Башляр, непе-

редбаченою, що несе загрозу для ліричного героя. Вказує на це також її нетипова сутність: відбувається метафоричне перенесення властивостей металу на образ морської хвилі, що підкреслює її антагоністичність ліричному герою та наділяє могутністю. Наприклад: «Далекі медні труби / На палубі нижній слышны / Да скрежет, тяжелый и грубый, / Запятнанной нефтью волны» [5, с. 403]. Г. Башляр стверджує: «Вода є об'єктом однієї з найбільших символічних цінностей, будь-коли створених людською думкою: архетипу чистоти» [1, с. 34]. Однак в аналізованій поезії морська вода позбавлена однієї з найважливіших характеристик цієї стихії – чистоти, що також слугує ознакою її зловорожості. Г. Башляр зазначав: «Нечиста вода для підсвідомого є осередком зла, вмістилищем, вхід до якого для будь-якого зла є вільним; це субстанція зла» [1, с. 196]. Передчуття біди й безвиході посилюється в наступних рядках вірша А. Тарковського «Мне снится какое-то море» з появою образу сирени; автор вдається до гри слів: сирена може сприйматись у буквальному сенсі як аудіальний образ, що означає тривогу, і як втілення грізної хтонічної істоти, зустріч із якою часто є смертельною для мореплавців; показовим також є вживання потрійного заперечення: «И если заплачет сирена / Среди расступившихся вод, / Из этого странного плена / Никто никогда не уйдет» [5, с. 403]. У передостанній строфі утверджується мотив морської подорожі як шляху до смерті: «Я знаю, что это «Титаник» / и что меня в плаванье ждет» [5, с. 403]. В останній строфі це невизначене холодне море виступає нездоланною перешкодою між ліричним героєм і його рідним містом: «Мне дико, что там, за кормою / Вдали за холодной волной, / Навеки покинутый мною, / Остался мой город родной» [5, с. 403].

Зовсім з іншою тональністю пов'язане оніричне море в поезії «Наснився син, і море, і лагуни...» В. Стуса. На початку вірша воно є частиною ідилічної картини сну, насиченої світлою колористикою, а саме золотим і синім кольором (спостерігається використання синестезії): «Наснився син, і море, і лагуни, / і синій сміх, і золотий пісок, / і твій, кохана, граціозний крок / при самім березі...» [3, с. 240]. Проте вже в наступних рядках гармонія порушується, морські хвилі автор порівнює з войовничими гунами, наділяє їх епітетом «кошлаті», що має підкреслювати їх неприборкану, вільну природу: «<...> Неначе гунни, / кошлаті хвилі просто в душу б'ють» [3, с. 240]. Актуалізується зв'язок міфологеми моря з міфологею дороги, проте, на протигавгу аналізованій поезії А. Тарковського, цей шлях веде ліричного героя не до смерті: «Дарма, що без гріха і без покути – / ставай на довгу – далі смерті – путь» [3, с. 240]. Рецепція дороги оприявнюється через традиційне фольклорне порівняння з гадюкою, що несе негативну семантику; шлях ліричного героя далі простягається вздовж води, проте залишається невизначеним, куди – до світла чи до темряви – приведе ця дорога, оскільки поезія завершується риторичним запитанням: «<...> Де дорога / повзе, немов гадюка, вздовж води. / Ступаю в слід. Куди ж твої сліди / прослалися – до чорта чи до Бога?» [3, с. 240].

На окрему увагу заслуговують образи води, які є результатом синтезу декількох стихій. Г. Башляр підкреслює: «Матеріальна уява води завжди в небезпеці, вона підлягає ризику зникнути за першого ж втручання матеріальної уяви землі та вогню» [1, с. 42]. У низці поезій А. Тарковського та В. Стуса актуалізуються образи, що синтезують у собі якості води й повітря (так з'являється образ туману), води й землі (образи води

стверділої, скристалізованої – снігу та льоду). Рецепція туману відзначається багатозначністю, набуваючи як негативної, так і позитивної семантики. Переважає візуалізація туману як перешкоди («Прозираю тебе, прозираю тебе – / крізь журбу і горби, і дощі, і тумани...»), «<...> А у небі зірка перша, за туманами за обрійними...», «І стогін стихії / туманом важким облягло...» у В. Стуса), як атрибуту міфосемантики смерті. Наприклад, у поезії А. Тарковського «Четвертая палата» уособленням смерті, що прийшла за хворою сиротою, виступає янгол у туманній одежі: «Ангел больничный за шторой / светит одеждой туманной. / – Я за больно́й. / – За которой? / – Я за детдомовской Анной» [5, с. 280]; спостерігається актуалізація образу смерті-коханки у В. Стуса: «Ми вже твої коханці, смерте: / життя нам світить крізь туман...» [4, с. 133].

Туман також пов'язується зі слабкістю, тлінням, безсиллям і занімінням. Так, в А. Тарковського: «Как будто в слабости недужной / Всего желанней не обман, / А мелкий дождь, сквозной туман / И тленья вкрадчивый дурман» [5, с. 376]; у В. Стуса: «І туман стоїть як білий дим, / і несила навіть продихнути, / моторошно пустою зирнути, / понад німуванням світовим» [9]. Важливою рисою міфопоетики є порівняння туману з димом – однією з іпостасей стихії вогню, що використовується з метою посилення настроєвої тональності поезії. Репрезентовано таке метафоричне перенесення рис через використання порівняння у вірші В. Стуса («Ти все зрозумів. А зараз, / як сонце додолу сіда, / в тумані, неначе в угарі, / змаячена, плаче вода» [9]); вода тут антропоморфізується. Проте спостерігається також зворотне перенесення: образ туману може виступати репрезентантом психічних процесів і станів (частіше важких, невизначених та неприємних) ліричного героя в творчому доробку обох поетів. Так, в А. Тарковського: «<...> Прости мене, я, как в тумане, / прикину к твоему плащу...» [5, с. 294]; у В. Стуса: «Як спогади значаться часом, / допіру пам'яті туман / скресає роками – різьбляться – / в огранні горя, мов кришталь» [4, с. 327]; «Ось він, задумано каже друг, / очі його туманіють страхом» [9]. Для творчості А. Тарковського, як і доробку В. Стуса, характерне функціонування метафоричного комплексу «туман» – «скло/кришталь»: «Я вошел / в безлиственный и безымянный лес. / Он был по край омыт / Молочно-белым / Стеклом тумана» [5, с. 355].

Проте рецепція образу туману в ліриці митців не є суто негативною, вона може мати також позитивне забарвлення з відтінком інтимності; наприклад, у В. Стуса: «Лежить долина, вгнута в туман, / неначе жінка по любовній стомі...» [9]. У поезії «Ночной дождь» А. Тарковського також спостерігається поєднання образів туману й ліхтарів (стихії води та стихії вогню), однак семантичне навантаження цих образів уже не є антагоністичним, туман не є перешкодою для світла, від їх синтезу з'являється веселка, і це поєднання є провіщенням кохання: «И только радуги в тумане / Вокруг неярких фонарей / Поведали тебе заране / О близости любви моей...» [5, с. 36]. Зі світлом пов'язується позитивне сприйняття туману у вірші «Як спогади значаться часом...» В. Стуса, у якому світла тональність образності дитинства (початку життя) корелює з образністю погожого ранку (початку дня): «Коли благословлялося на світ / мені, малому, / коли найперші кроки – / від призьби до воріт – робив несміло, / з причілка квітли рожі, / поранкова / зернистими туманами омита / вставало сонце...» [4, с. 327].

У низці поезій А. Тарковського та В. Стуса актуалізується також темпоральний аспект міфологеми води, її розуміння як

форми часу, що оприявнюється завдяки використанню традиційної метафори «вода – час».

На взаємозв'язок води та часу вказує також Г. Башляр у своїй праці, присвяченій «психоаналізу води». Для автора є очевидним, що художнє втілення образів минулого має передаватись через інтерпретацію міфосемантики водної глибини [1, с. 86].

У контексті інтимної лірики темпорального аспекту міфологема води набуває у творах А. Тарковського «Мне странно, и душно, и томно...» та В. Стуса «Той спогад: вечір, вітер і печаль...». У поезії «Мне странно, и душно, и томно...» з'являється образ човна, до якого уподібнюється ліричний герой, що страждає. Довірившись пристрасним почуттям останньої любові, він перебуває серед бурхливої морської стихії («на огромной, бездомной и темной волне») та водночас ніби поза системою часових і просторових координат («и нет мне на свете причала, и мимо идут времена»). У цьому вірші образ глибини не наділяється темпоральним виміром, його необхідно тлумачити як атрибут жіночого першопочатку. У ностальгійному ключі в поезії «Той спогад: вечір, вітер і печаль...» В. Стус передає розуміння плинності часу через метафоричний образ хвилі (хвилі часу). Вода в тексті виступає символом перешкоди, вододілу між минулим і теперішнім, виміром спогадів та виміром реальним, який намагається подолати ліричний герой.

Висновки. Таким чином, міфосемантика водної стихії виступає ключовим елементом для розуміння філософського світобачення А. Тарковського та В. Стуса, оскільки є одним із першоелементів, на яких будується міфопоетична парадигма творчості митців. Міфологема водної стихії в аналізованих текстах реалізується в різних іпостасях, знаходить найяскравіше втілення в образах рухомих, земних, жіночих, неприборканих і глибоких вод.

Порушена нами проблема є науково перспективною та вимагає багатоаспектного подальшого вивчення, що дасть можливість описати художні світи А. Тарковського й В. Стуса, спираючись на ціннісні для них першоелементи буття та категорії людського мислення.

Література:

1. Башляр Г. Вода и грезы. Опыт о воображении материи / Г. Башляр ; пер. с франц. Б. Скуратова. – М. : Изд-во гуманитарной литературы, 1998. – 268 с.
2. Стус В. Зібрання творів : у 12 т. / В. Стус ; редкол. : Д. Стус (гол.) та ін. – К. : Факт, 2007–2009. – Т. 1 : Ранні вірші (середина 1950-х – початок 1960-х рр.). ДЕЛО № 13/БЕ1339. Круговерть. Вірші 1960-х рр. – 2007. – 560 с.

3. Стус В. Зібрання творів : у 12 т. / В. Стус ; редкол. : Д. Стус (гол.) та ін. – К. : Факт, 2007–2009. – Т. 3 : Час творчості. Dichtenszeit. – 2008. – 752 с.
4. Стус В. Зібрання творів : у 12 т. / В. Стус ; редкол. : Д. Стус (гол.) та ін. – К. : Факт, 2007–2009. – Т. 5 : Палімпсести (найповніший незавершений корпус). – 2009. – 768 с.
5. Тарковский А. Собрание сочинений : в 3 т. / А. Тарковский ; сост. Т. Озерской-Тарковской. – М. : Художественная литература, 1991–1993. – Т. 1 : Стихотворения. 1991. – 462 с.
6. Тарковский А. Собрание сочинений : в 3 т. / А. Тарковский ; сост. Т. Озерской-Тарковской. – М. : Художественная литература, 1991–1993. – Т. 2 : Поэмы. Стихотворения разных лет. Проза. – 1991. – 270 с.
7. Юнг К. Архетип и символ / К. Юнг. – М. : Ренессанс, 1991. – 304 с.
8. 100 найвідоміших образів української міфології / за заг. ред. О. Таланчук, Ю. Бедрика. – 2-е вид., випр. і доп. – К. : Автограф ; Орфей, 2006. – 460 с.
9. Гуманітарний центр Василя Стуса [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.stus.kiev.ua/index.htm>

Коротеева В. В. Міфологема води в лирике А. Тарковського и В. Стуса

Аннотация. В статье в компаративном аспекте исследуются особенности художественной передачи мифологеми воды в лирике А. Тарковского и В. Стуса, специфика ее трактовки. Раскрываются значение и роль мифологеми воды в созданной А. Тарковским и В. Стусом мифопоэтической картине мира, рассматривается интерпретация образов водной стихии в художественных текстах русского и украинского поэтов второй половины XX в., определен характер переосмысления и трансформации этой мифологеми как одной из универсальных мифоструктур их лирики.

Ключевые слова: мифологема, вода, мифопоэтическая картина мира.

Koroteeva V. The mythologeme of water in lyrics of A. Tarkovskiy and V. Stus

Summary. The article deals with the study of the mythologeme of water artistic rendering and its features in the comparative aspect in lyrics of A. Tarkovskiy and V. Stus, specificity of its interpretation. The importance and role of the mythologeme of water in the mythopoetic world view of A. Tarkovskiy and V. Stus are found out. The interpretation of the water images in the artistic texts of Russian and Ukrainian poets of the late 20th century is reviewed. The character of reinterpretation and transformation of this mythologeme as one of the universal mythostructures of lyric poetry artists is determined.

Key words: mythologeme, water, mythopoetical world view.